

INTERNETOVÝ PROHLÍZEČ OPERA

Vytvořil : Vladimír Říha, Odolena Voda, 23.dubna 2007

I. Anotace

Opera je jedním z nejlepších internetových prohlížečů, který jsou v současné době k dispozici. Program je určen spíše pro zkušenější uživatele, kteří nejvíce ocení množství funkcí, které tento prohlížeč nabízí. Opera je freeware a navíc ho lze stáhnout v několika jazykových mutacích, což umožňuje jeho větší rozšíření mezi koncovými uživateli. Vývoj Opery stále běží, poslední uvedená verze nese označení 9.20. V současnosti je Opera velmi bezpečný prohlížeč nabízející dostatek funkcí a komfortu.

Klíčová slova: Opera, prostředí, vypsělé funkce

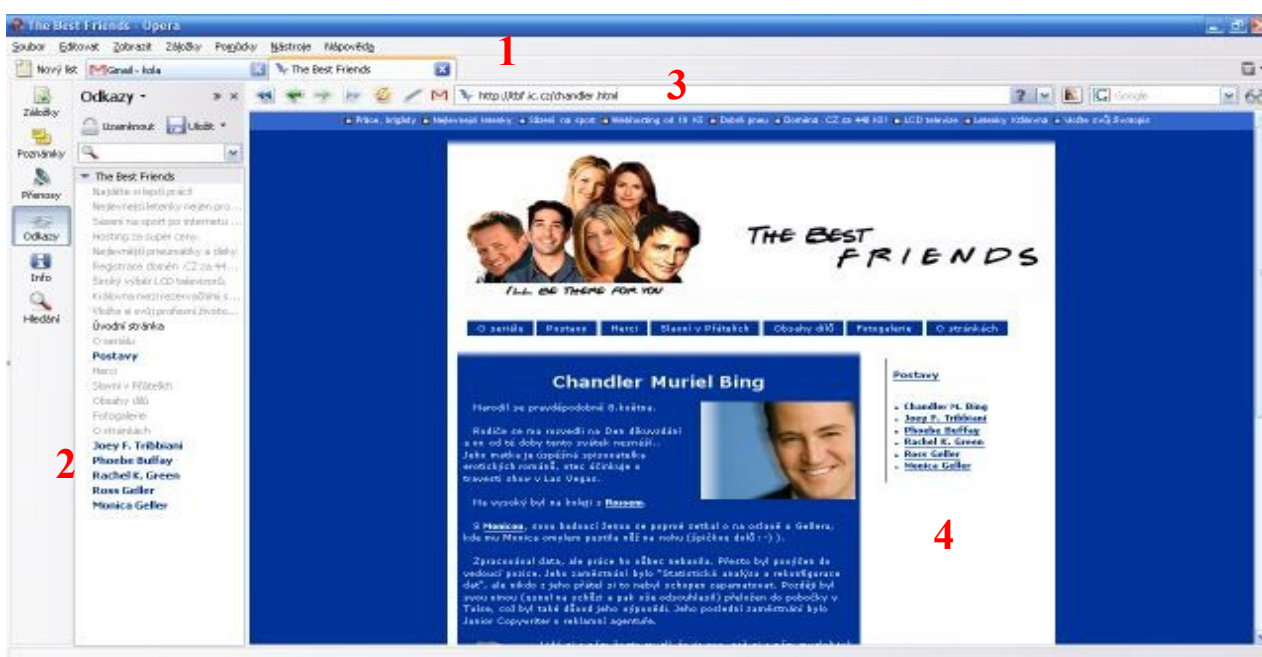
II. Historie

První verze Opery se objevila v roce 1994, kdy Jon S. von Tetzchner a Geir Ivarsøy, dva pracovníci norské telekomunikační společnosti Telenor, zahájili práci na výzkumném projektu, který vyústil právě k představení Opery verze 1. Jednalo se o neveřejnou verzi určenou jen pro účely firmy. Telenor ale v roce 1995 uvolnil tým vývojářů a vznikla nová firma Opera Software ASA, která světu o rok později představila první veřejnou verzi prohlížeče označenou 2.1. Další zlom pak přišel s verzí 3.0, která podporovala javu, množství pluginů a plnou podporu kaskádových stylů CSS1 (Cascade Style Sheet). Následující verze pak přinesla podporu CSS2, XML a hlavně zabudovaného emailového klienta. Především ale podporovala všechny běžné počítačové operační systémy, nicméně se prokazovala nízkou stabilitou, což byl největší problém této verze. Integrovaný emailový klient předznamenal směr dalšího vývoje prohlížeče, kdy se vývojáři snaží zabudovat do Opery co nejvíce dalších pomocných programů, které mají uživateli umožnit nepoužívat několik různých produktů, ale nainstalovat si pouze tento prohlížeč. Tento cíl pak dominoval při vývoji dalších verzí, především verze 9.x. Pátá verze prohlížeče měla zabudovaného ICQ klienta, gesta myši a především vylepšenou stabilitu. Od této verze se také začal prohlížeč nabízet zdarma s reklamními panely. Ty byly kompletně odstraněny ve verzi 7.0, která používala i jiné vykreslovací jádro nazvané Presto. Tato Opera plně akceptovala standardy W3C, měla zabudovanou RSS čtečku a vylepšeného emailového klienta. Následující verze 8 přišla s hlasovým ovládáním, čímž chtěla zpřístupnit své funkce i pro nevidomé. Poslední uvelnění nese označení 9.20. Od verze 9 přibyla podpora widgetů (pomůcek, viz níže), aktuální verze přinesla např. funkci „Rychlý přístup“.

Obr. 1: Opera software

III. Popis prostředí

Obr. 2: Prostředí Opery

Sekce 1

Zde se nachází základní lišty (záložky) programu. V poslední verzi zde jsou záložky Soubor, Editovat, Zobrazit, Záložky, Pomůcky, Nástroje a Nápověda. Pomocí nich lze kompletně ovládat prohlížeč, přesto ale může uživatel přidávat nebo odebírat nová tlačítka k vyššímu komfortu ovládání. Pod prostorem se záložkami jsou aktuálně otevřené lišty. Opera podporuje prohlížení stránek pomocí tzv. Listů. Díky tomu lze mít otevřených několik stránek najednou v okně pouze jednoho prohlížeče.

Sekce 2

Tento panel se může vyskytovat na kterékoliv straně v programu, nebo nemusí být přístupný vůbec. Jednoduchým klepnutím levého tlačítka myši na tento panel ho lze „schovat“ a později stejným způsobem opět vyvolat. Položky, které obsahuje, jsou opět zcela v režii uživatele, tudíž zmíním jen ty zajímavější, mezi které patří Info, Odkazy, Záložky, Poznámky a Pomůcky. Položka Info zobrazí informace o otevřené webové stránce, její velikost, kódování, zabezpečení, velikost a počet vnořených prvků (např. obrázků). Odkazy zobrazují všechny odkazy umístěné na aktuální stránce, takže hledá-li např. člověk odkaz na soubor nějakého typu, stačí se podívat na seznam odkazů a kam se odkazují a nemusí zdlouhavě procházet celou stránku. Záložky obsahují uživatelem vytvořený seznam oblíbených stránek, na které chce pomocí tohoto panelu přistupovat, nemusí tedy vypisovat celou adresu, stačí jen kliknout na danou záložku. Do Poznámek si lze snadnou zapisovat libovolně dlouhé textové poznámky. Poslední položkou jsou Pomůcky, kde naleznete seznam všech nainstalovaných pomůcek (widgetů), a pomocí které lze widgety instalovat a odinstalovávat.

Sekce 3

Místo pro ovládací tlačítka typu „Zpět“, „Obnovit“ atd. Je zde také pole pro zadávání URL adresy, rychlý přístup k záložkám nebo k použití vyhledávače Google. Chcete-li něco vyhledat pomocí Googlu, můžete napsat do pole pro URL „g vyhledávaný text“ a stisknout Enter.

Sekce 4

Oblast pro zobrazení vlastní stránky.

IV. Vyspělé funkce Opery

Blokování obsahu

Blokování obsahu je velmi užitečná funkce zvyšující bezpečnost prohlížeče a komfort při prohlížení stránek. Můžete se tak vyhnout neustále blikajícím bannerům, na které když náhodou kliknete, dostanete se na nechtěné stránky, které s trochou štěstí neobsahují viry, spyware nebo adware. Přesto ale dostanete-li se na takovýto web, nemusíte si vůbec zoufat, protože Opera patří k nejbezpečnějším prohlížečům a máte tak tedy relativně velkou šanci, že váš počítač nebude infikován. Pro zablokování nějakého obsahu stačí na tento prvek kliknout pravým tlačítkem myši a zvolit „Blokovat obsah“ a dále „Hotovo“.

Obr. 3: Bezpečnost především

Uživatelský JavaScript

Tato funkce představuje další krok k vylepšení spolupráce mezi softwarem a uživatelem. Uživatelský JavaScript (dále jen UJS) se provede vždy před načtením nové stránky. Díky tomu můžete zabránit svým vlastním skriptem spuštění nebezpečných skriptů, které se na daném webu mohou vyskytovat. UJS si může napsat kdokoliv, kdo ovládá psaní javascriptů. V Opeře pak stačí nastavit, kde se UJS vyskytuje. Pokud neumíte psát javascripty, stačí chvíli hledat na webu, kde jich najdete velké množství. Je ale nutno si uvědomit, že ne každý UJS na webu musí být bezpečný. Proto je lepší stahovat skripty z důvěryhodných zdrojů, např. userJS.org.

Pomůcky

Pomůcky, nebo-li widgety (či anglicky widgets), představují asi největší klad Opery. Díky nim si můžete nainstalovat téměř cokoliv přímo do prohlížeče. Jedná se o aplikace, na které program nahlíží jako na webové stránky, což zvyšuje bezpečnost jejich používání. Nazdory faktu že jsou primárně určeny jako doplňky prohlížeče, lze je používat i mimo Operu jako programy pro běžnou práci s počítačem. Stačí jen spustit Operu, poté danou pomůcku a nakonec

minimalizovat prohlížeč. Poté zůstanou všechny pomůcky na ploše operačního systému. Widgets programuje obrovské množství nadšenců a programátorů z celého světa. Ti pak svá díla vystavují např. na stránkách widgets.opera.com, odkud si je můžete snadno stáhnout. Stačí kliknout na danou pomůcku a Opera si ji sama nainstaluje a spustí. Na těchto stránkách lze třídit widgety podle oblíbenosti, počtu stažení, kategorie, či země původu autora. Mezi vydařené patří např. kalkulačky, kreslení, pečování o zvířátko (obdoba kdysi velmi úspěšných tamagochi), tenis (první počítačová hra), nebo čtečka aktuálních zpráv např. ze serveru www.idnes.cz. Všechny pomůcky lze pak spravovat pomocí panelu „Pomůcky“, kde najdete kompletní seznam všech widgetů.

Gesta myši (mouse gestures)

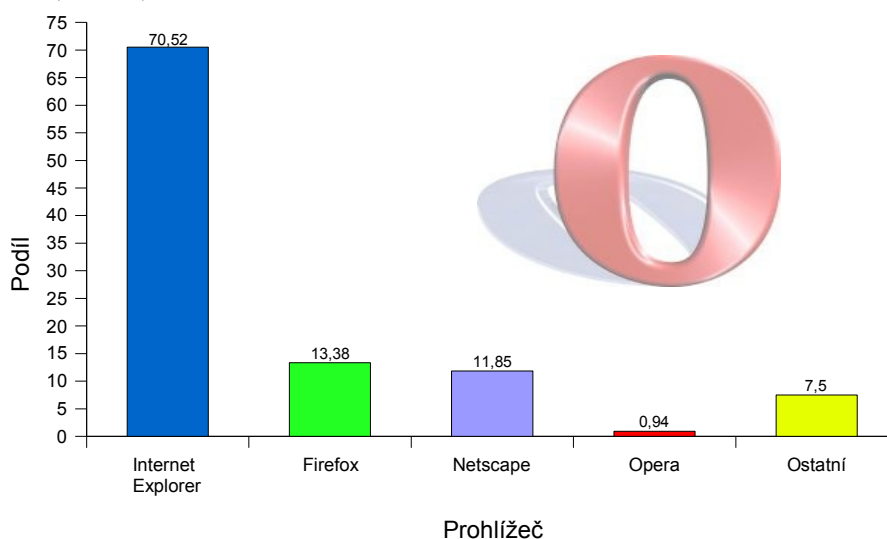
Gesta myši představují další krok ke zjednodušení ovládání prohlíže. Gesta jsou vlastně jen krátké pohyby myši doprovázené stisknutím jednoho nebo více tlačítek. Pomocí jakékoliv myši s alespoň 3 tlačítkami tak lze velmi lehce a pohodlně ovládat téměř všechny základní funkce Opery. Často má nějaká funkce přiřazené i 2 gesta, takže si je lze velmi snadno zapamatovat

V. Podíl prohlížečů na trhu

$$100 = 70,52 + 13,38 + 11,85 + 0,94 + 7,5$$

Prohlížeč	Podíl (%)
Internet Explorer	70,52
Firefox	13,38
Netscape	11,85
Opera	0,94
Ostatní	7,5

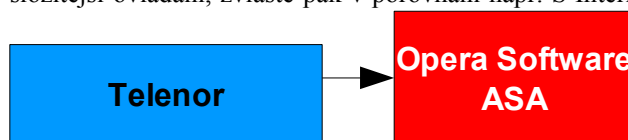
Tab. 1: Podíl prohlížečů

Graf 1: Podíl internetových prohlížečů na trhu, březen 2007

V. Zhodnocení

Webový prohlížeč Opera představuje komplexní a kvalitní řešení pro všechny zkušené a náročné uživatele. Bohužel jejímu většímu rozšíření brání stále její poměrně složitější ovládání, zvláště pak v porovnání např. s Internet Explorerem nebo Mozillou Firefox.

Kresba 1: Vývoj výrobce Opery

Literatura a zdroje:

- www.wikipedia.org - rozsáhlá internetová publikace
- www.widgets.opera.com - oficiální stránky Opera Software s widgety
- www.operacesky.net - nejrozsáhlejší český web věnovaný Opeře
- www.opera.unas.cz - praktické informace o Opeře
- www.tbf.ic.cz - použita obrazovka se stránkami pro popis prostředí